

POSUDEK

Černá, Tereza. Překážky budování států v subsaharské Africe: západoafrická perspektiva. Hradec Králové, Filozofická fakulta (Diplomová práce), 2014. 77s.

Diplomantka si zvolila velmi aktuální, zajímavé a náročné téma, hledání překážek budování států v subsaharské Africe. Již v úvodu poukazuje na skutečnost, že široká zahraniční ekonomická pomoc nejrozličnějším africkým státům se příliš neprojevuje na jejich politické stabilitě a že se v Africe setkáváme s velkým počtem tzv. slabých států.

Autorka si klade základní výzkumné otázky směřující právě do této oblasti, co je příčinou trvalé slabosti či nefunkčnosti politických institucí v subsaharské Africe. Autorka si uvědomuje, že řada využívaných teorií a konceptů je zpracována evropskými či americkými politology a většinou nejsou koncipovány pro africký areál.

Práce se věnuje 16 státům západní Afriky, které mají různou koloniální historii, přírodní podmínky i demografickou strukturou, ale zároveň se potýkají se společnými regionálními problémy. Práce se časově zabývá obdobím let 2000 až 2013, pro které se autorka pokusila získat relevantní empirická data, které následně byly podrobeny kvantitativní analýze.

Diplomová práce představuje více-případovou studii s využitím empiricko-analytického přístupu, analýzou primárních i sekundárních zdrojů s následnou interpretací. Aby autorka postihla předpokládanou multikauzální povahu vztahu mezi příčinnými proměnnými a vysvětlovanou proměnnou, využila analytický program IBM SPSS, který umožňuje použití lineární regrese..

Diplomová práce je teoreticky zakotvena v teorii failed states a budování státu, opírá se o teorii Charlese Tillyho a autorů věnujících se etnicitě jako zdroji nestability (James D. Fearon, David D. Laitin a Jean-Francois Bayart). Nicméně dalšími teoretickými zdroji jsou práce Samuela Huntingtona (střet civilizací), Michaela L. Rosse (vliv nerostného bohatství na vývoj společnosti), dále zkoumá v teoretické oblasti vliv velikosti populace, rozlohu a povrch státu a vliv koloniální historie.

Diplomová práce má logickou strukturu, v první kapitole autorka charakterizuje státy v západní Africe z pohledu vzniku nezávislých států, konfliktů, geografické, demografické a ekonomické charakteristiky. V další kapitole se věnuje teoretickému zakotvení a stanovení závisle proměnných veličin. Na tuto víceméně teoreticko-empirickou část navazuje pak analytická část, ve které autorka provádí analýzu výsledků proměnných veličin.

V analytické části autorka definuje základní proměnné, ke kterým využívá především nejrůznější indikátory používané při analýze např. slabosti státu (Fragile State Index), Ibrahim Index of African Governance a data z nejrůznějších dalších odborných databází (např. Conflict Barometer od Heidelberg Institute for International Conflict Research – HIIK), dále se zaměřuje na údaje o HDP, indexy etnicity, náboženství, nerostné bohatství, konflikty, velikost populace, rozloha, povrch státu atd. Nejsm si zcela jistý, zda všechny tyto proměnné mají stejný význam, aby byly vyhodnocovány na podobné úrovni, jako např. indexy o kvalitě politických systémů, HDP atd., což pak řeší v analytické části jejich rozdělením do statisticky významných a nevýznamných proměnných.

V analytické části pak autorka postupně analyzuje jednotlivé výsledky regresivní analýzy dle výpočtů v SPSS. V závěru autorka dochází k přesvědčení, že hledání příčin politické nestability je velmi obtížné a nejednoznačné. Ukazuje se, že na nestabilitě státu mají vliv i další faktory, které nebyly identifikovány. Jedním z malá jasných faktorů, které mají jednoznačný vliv na slabost státu, je závislost na nerostných surovinách a vysoká etno-jazyková frakcionalizace.

Diplomantka, která se pokusila na základě poměrně širokého teoretického konceptu zpracovat zajímavé a aktuální téma, prokázala schopnost použití kvantitativních metod ve společenských vědách, práce je výrazně inovativní, přináší zajímavé poznatky.

Jelikož práce splňuje všechny formální a obsahové požadavky, doporučuji ji k obhajobě

V Olomouci dne 14. ledna 2015

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.